

Flora en fauna quickscan Scholtenskanaal te Klazienaveen- Noord

---

Rapportnr.
Auteur
Opdrachtgever
Datum uitgave

2015-N08
Sander D. Elzerman
Mevr. A. Kowalczyk
2 maart 2015

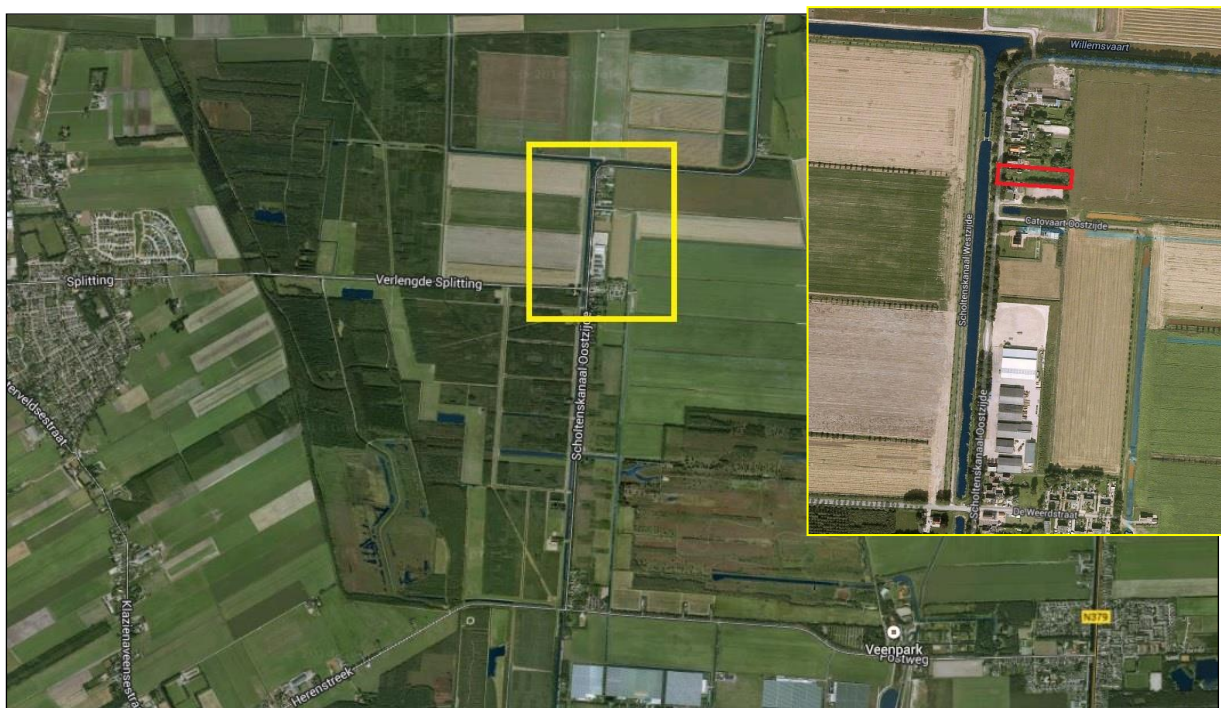
Flora en fauna quickscan Scholtenskanaal te Klazienaveen-Noord

Aanleiding

Ten noorden van de dorpskern Klazienaveen-Noord zijn plannen om een braakliggend perceel te bebouwen. In het kader van de bestemmingsplanprocedure dient het terrein onderzocht te worden op beschermde flora en fauna.

De quickscan is een verkennend onderzoek naar de beschermde natuurwaarden in het plangebied. Hieruit moet blijken of vervolgonderzoek nodig is. Dit kan mogelijk leiden tot de aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet en het treffen van beschermingsmaatregelen.

De projectlocatie ligt aan het Scholtenskanaal-Oostzijde tussen de nummers 93 en 96 nabij Klazienaveen-Noord in de gemeente Emmen (Figuur 1). Op het perceel is een klein schuurtje aanwezig. Dit zal worden verwijderd ten behoeve van een nieuwe woning.

Figuur 1. De ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Emmen (links op de kaart) en Barger-Compascuum (rechtsonder). De uitsnede van het gele kader staat rechtsboven afgebeeld.

Methodiek

In eerste instantie is het voorkomen van beschermde soorten in de regio bekeken. Hiertoe zijn verspreidingsatlassen en openbare bronnen met natuurgegevens geraadpleegd. Dit gaf een beeld van de potentiële beschermde soorten die in de omgeving voorkomen. Een beschermde plant of dier kan in de regio van een plangebied zijn vastgesteld, maar dat wil niet zeggen dat het plangebied zelf voor die soort geschikt is. Om dit nader te bepalen is het terrein op 11 februari 2015 bezocht. De weersomstandigheden waren voldoende gunstig om een betrouwbaar beeld te krijgen van de aanwezige soorten (Bewolgingsgraad 8/8, temperatuur 6°C, 1 Bft. Zuid). Bij het veldbezoek is het plangebied lopend doorkruist. Voor soorten, die ten tijde van het veldbezoek niet waarneembaar waren, is op basis van het voorkomen en biotoop een inschatting gemaakt over de geschiktheid van de lokale situatie.

De nadruk lag op de soorten waarvoor op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing nodig is en soorten waarvan de vaste rust- of verblijfplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van LNV, 2009). Het betreffen zgn. Tabel 2 en 3-soorten die vallen onder de zwaarste beschermingsregimes

(Ministerie van LNV, 2005). Wanneer werkzaamheden deze soorten (mogelijk) treffen dan is een ontheffing verplicht. Voor soorten opgenomen in Tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling wanneer men de Zorgplicht in acht neemt. De Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna. De (potentiële) functionaliteit van het onderzoeksgebied is voor alle beschermde soortgroepen tijdens het veldbezoek beoordeeld.

Wet- en regelgeving

Dit onderzoek richt zich op de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. In beginsel zijn alle in Nederland in het wild levende dieren en planten beschermd. Voor bepaalde soorten geldt een vrijstellingsregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden geen afbreuk mogen doen aan de duurzame instandhouding van planten- of dierenpopulaties. Een aantal soorten flora en fauna kent een zwaarder beschermingsregime (Ministerie van LNV, 2005). Deze soorten zijn opgenomen in drie tabellen. Voor soorten die in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn worden genoemd en voor de per Algemene Maatregel van Bestuur (Vrijstellingenbesluit) aangewezen zeldzame en bedreigde soorten gelden de meest strikte eisen. Het is mogelijk om voor deze soorten een ontheffing aan te vragen. Dit hangt af van de zeldzaamheid van de soort en de impact van de werkzaamheden. Bij de vogels wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten binnen en buiten de broedtijd. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden gelijkwaardig beschermd. Voor verstoring tijdens het broedseizoen worden geen ontheffingen verleend. Buiten het broedseizoen zullen de activiteiten minder problemen geven. Een uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet gestoord worden.

Naast de bescherming van soorten erkent de Flora- en faunawet ook de bescherming van individuele dieren en planten. Hiertoe geldt de Algemene Zorgplicht (art. 2). Dit is een algemene fatsoenseis om onnodige schade aan plant en dier te voorkomen.

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het 'Nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom is het raadzaam om van tevoren het voorkomen van beschermde soorten in kaart te laten brengen. Hiermee wordt niet alleen het voorkomen van een soort binnen het plangebied bepaald, maar ook de mate van aanwezigheid en daarmee het effect van de activiteiten op de soort.

De aanvragen voor een ontheffing op de Flora- en faunawet worden ingediend en beoordeeld door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken (Ministerie van EZ).

Resultaten

Het plangebied is beschreven aan de hand van de landschappelijke en ecologische kenmerken. Vervolgens worden de aangetroffen en, indien van toepassing, de te verwachten soorten behandeld.

Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit een langgerekt perceel tussen de lintbebouwing aan de noordkant van Klazienaveen-Noord. Langs het Scholtenskanaal zijn aan de oostzijde woningen en agrarische ondernemingen gevestigd. Aan de achterzijde grenst het plangebied aan het Landgoed Scholtenszathe. In de wijde omgeving liggen uitgestrekte agrarische percelen met bomenlanen en verkavelingsbosjes. De perceelgrenzen worden gevormd door bomen en struiken. Het was onduidelijk welke bomen exact binnen het plangebied stonden en welke niet.

Het perceel is geheel verruigd. De enige bebouwing bestaat uit een kleine schuur. Het schuurtje is eenvoudig opgebouwd uit een enkelwandige bakstenen muur met zadeldak. Op het dak liggen

donkere dakpannen die ondersteund worden door een houten raamwerk. In de muren zitten enkele kleine ramen. Aan de voorzijde en zuidkant zitten houten deuren. Deze zijn permanent gesloten. Er is geen water op het terrein aanwezig.

Figuur 2. Overzicht van het perceel vanaf het Scholtenskanaal-Oostzijde.

Figuur 3. Langs de zuidzijde van het terrein vormen opgeschoten bomen de perceelgrens.

Aangetroffen (beschermde) soorten

Planten

In de huidige situatie is het terrein grotendeels overwoekerd door braamstruweel. Op de open plekken zijn grassen, ruigtekruiden en opschot van jonge bomen ontstaan. Aan de noordrand van het perceel staan grote coniferen. Daar tegenover staan diverse Hazelaars *Corylus avellana*. Beide bomenrijen vallen waarschijnlijk buiten het plangebied vallen. De loofbomen op de achterste helft van het terrein zorgen voor veel bladval. Dit maakt het erg voedselrijk. Bovendien was het terrein vrij vochtig. Het schuurtje bood geen geschikte mogelijkheden aan beschermde muurplanten. Er worden ook geen overige beschermde planten binnen het plangebied verwacht.

Vogels

In het plangebied werden bij het veldbezoek enkele vogels waargenomen, te weten Winterkoning *Troglodytes troglodytes*, Heggenmus *Prunella modularis*, Merel *Turdus merula*, Koolmees *Parus major* en Vink *Fringilla coelebs*. Deze soorten kunnen, op de Koolmees na, allen in het plangebied tot broeden komen. Het struweel biedt voldoende dekking om een nest te bouwen. De Koolmees broedt in hopen, zoals in een boom of nestkast (SOVON, 2002). Geen van de inheemse vogelsoorten in Nederland mogen gedurende de broedtijd verstoord worden.

Bij de naastgelegen woningen waren Huismussen *Passer domesticus* en Ringmussen *Passer montanus* aanwezig. De Huismus behoort tot de jaarrond beschermde vogels vanwege zijn afhankelijkheid van gebouwen om te kunnen broeden. Het broedseizoen was ten tijde van het veldbezoek nog niet begonnen. Vermoedelijk broeden de mussen bij de woningen buiten het plangebied. Het schuurtje is hier voor niet erg geschikt. Het is een klein gebouw dat ook nog enigszins verscholen ligt tussen opgekomen planten. Via het dak kunnen Huismussen in het schuurtje komen, maar het is aan de binnenzijde één open ruimte. Huismussen geven de voorkeur aan kleinere ruimtes, zoals tussen dakpannen en dakbeschoot. Gezien het feit dat deze in de directe omgeving ruim voorhanden is, is het niet waarschijnlijk dat er Huismussen in het schuurtje broeden.

Voor een andere soort die in gebouwen broedt, de Gierzwaluw *Apus apus*, is het schuurtje ongeschikt vanwege de beperkte omvang. De Gierzwaluw heeft een open aanvliegroute nodig om de nestplaats te bereiken. Dat is vanwege de beperkte hoogte en het opgaande groen rondom het schuurtje hier niet het geval. Verder is het struweel in het plangebied ongeschikt voor Sperwer *Accipiter nisus* en Ransuil *Asio otus*. Beide jaarrond beschermde vogels broeden in bossen, parken en boomgroepen in de regio (SOVON, 2002). De bomen binnen het plangebied bieden hiervoor te weinig dekking. De coniferen aan de noordrand van het perceel zijn nog specifiek onderzocht op nesten en sporen van uilen, zoals braakballen. Deze waren niet aanwezig. Andere jaarrond beschermde vogels zijn binnen het plangebied niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikte nestgelegenheden.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren waargenomen. Op basis van het biotoop is het aannemelijk dat licht beschermde soorten, zoals Egel *Erinaceus europaeus* en Bosmuis *Apodemus sylvaticus* in het plangebied voorkomen. Deze soorten staan vermeld op Tabel 1 uit de bijlage van de Flora- en faunawet en zijn vrijgesteld van een ontheffing. De Zorgplicht (art. 2) van de Flora- en faunawet is wel van toepassing op deze soorten. Zwaarder beschermde soorten zijn hier niet te verwachten op basis van het biotoop en/of de verstoring van omringende bedrijvigheid. Het is wel mogelijk dat vleermuizen het perceel gebruik om te jagen. De vleermuizen kunnen jagen op vliegende insecten boven de het struweel.

Alle in Nederland voorkomende soorten staan in Tabel 3 uit de bijlage van de Flora- en faunawet. Naast de dieren zelf zijn ook enkele gebiedsfuncties beschermd. Het gaat hierbij om de voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen, vaste vliegroutes en essentiële foeragegebieden. Sommige soorten verblijven in gebouwen, terwijl andere soorten overdag in bomen rusten (Limpens *et al.*, 1997). In de omgeving komen beide categorieën vleermuizen voor (Zoogdierverseniging, 2015). Het is niet waarschijnlijk dat het plangebied een beschermde functie heeft. Bij het schuurtje zijn geen sporen van vleermuizen gevonden. De meeste vleermuizen hebben een voorkeur voor kleine, verwarmde ruimtes als verblijfplaats. De schuur is één grote open ruimte. Bovendien heeft de wind vrij spel in het gebouw via de open rij dakpannen. Dit maakt het ook minder geschikt als verblijfslocatie. De woningen en bedrijfsgebouwen in de omgeving zijn in dat opzicht betere alternatieven. Vleermuizen maken gebruik van vaste vliegroutes langs landschapselementen om zich in een open omgeving te oriënteren (Limpens *et al.*, 1997). Langs de achterste helft worden de noord- en zuidrand van het perceel afgebakend door bomen/struiken. Ze vormen geen duidelijke laan. Bovendien is de korte afstand vanaf halverwege het terrein tot het achtergelegen landgoed beperkt. De lintbebouwing met de losstaande bomen aan de voorzijde langs het kanaal heeft meer de potentie als vliegroute. Ook de achterzijde van de verschillende percelen kunnen mogelijk als dusdanig gebruikt worden. Daar heeft de geplande ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied weinig tot geen invloed op. Het terrein kan wel fungeren als foeragegebied. Deze waarde zal, vanwege de omvang van het bouwkevel, beperkt zijn. Boven het kanaal, naastgelegen tuinen en langs de bomenlanen zijn geschikte gebieden waar vleermuizen op insecten kunnen jagen.

Overige soortgroepen

Voor de overige soortgroepen wordt het plangebied op basis van het biotoop, het veldbezoek en de literatuurgegevens niet geschikt geacht voor strikt beschermde soorten.

Figuur 4. De enige bebouwing binnen het plangebied bestaat uit dit schuurtje.

Conclusie en aanbevelingen

Voor een kavel in aan het Scholtenskanaal-Oostzijde in Klazienaveen-Noord, gemeente Emmen, wordt een bestemmingsplan opgesteld. In dit kader is een flora en fauna quickscan uitgevoerd. Dit verkennende onderzoek moet uitwijzen of (strikt) beschermde soorten van de Flora- en faunawet te verwachten zijn.

Het terrein is grotendeels begroeid geraakt met braamstruweel en opschot van jonge bomen. Een klein schuurtje vormt de enige bebouwing in het plangebied. Op basis van de quickscan worden geen beschermde soorten in het plangebied verwacht. Voor de invulling van het terrein is geen ontheffing op de Flora- en faunawet nodig.

Voor het bouwrijp maken van het kavel en tijdens de bouw moet wel rekening gehouden te worden met broedvogels. Alle wilde inheemse vogels in Nederland zijn beschermd gedurende de broedtijd. Het braamstruweel, struiken en bomen op het terrein kunnen gebruikt worden door broedvogels. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet dit gecontroleerd worden op de aanwezigheid van broedende vogels.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet bovendien te allen tijde rekening de in de Flora- en faunawet opgenomen Algemene Zorgplicht (Art. 2) in acht genomen worden. De Zorgplicht houdt in dat schadelijke effecten aan planten en dieren door menselijk handelen tot een minimum beperkt moeten worden. Deze wettelijke verplichting geldt voor alle flora en fauna in Nederland ongeacht de beschermde status.

Literatuur

Limpens, H., Mostert, K. & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Zoogdierverseniging. 2015. *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*. Verkregen via <http://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdielatlas>, laatste raadpleging op 2 maart 2015. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Flora en fauna quickscan Scholtenskanaal te Klazienaveen-Noord

Status uitgave **Concept**
Rapport nr. 2015-N08
Auteurs Sander D. Elzerman
Datum uitgave 2 maart 2015

Foto's Sander Elzerman
Kaartmateriaal GoogleEarth

Projectnr. 2015009
Opdrachtgever Mevr. A. Kowalcyk

© Elzerman Ecologisch Advies
Leeuwerik 20
3299 BZ Maasdam

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.